КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань фінансів, податкової
та митної політики

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

до проектів законів України

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 14327 від 23.12.2025),

та

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр.№ 14327-1 від 09.01.2026)

10 листопада 2026 року

протокол № 231

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі – Комітет) відповідно до частини п’ятої статті 44 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" на своєму засіданні 10 листопада 2026 року (протокол № 231) переглянув своє рішення, прийняте 6 квітня 2026 року (протокол № 217) щодо проєкту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) **(реєстр. № 14327 від 23.12.2025)**, поданого Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект 14327), та альтернативного проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) **(реєстр. № 14327-1 від 09.01.2026)**, поданий народними депутатами України Железняком Я.І., Радіною А.О., Бужанським М.А., Бондаренком О.В., Мовчаном О.В., Цабалем В.В., Бакумовим О.С., Хлапуком М.М., Юрчишиним Я.Р. та Колєвим О.В. (далі – законопроект 14327-1).

Обидва законопроекти є комплексними проектами, спрямованими на гармонізацію українського законодавства та його приведення у відповідність до

стандартів Європейського Союзу, Європейської платіжної ради (European Payments Council – EPC) та критеріїв Єдиної зони платежів у євро (Single Euro Payments Area – SEPA) з метою повноцінного приєднання України до SEPA та інтеграції в єдиний європейський платіжний простір, що передбачає єдині правила для платежів у євро. Зазначені стандарти та критерії охоплюють сфери трудового права, банківської діяльності, боротьби з корупцією, забезпечення прозорості бенефіціарної власності, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (Anti-Money Laundering / Countering the Financing of Terrorism - AML/CFT) тощо. Крім того, дані стандарти є невід'ємною складовою найкращих світових стандартів та практик, що розробляються та запроваджуються Міжнародною групою з протидії відмиванню брудних грошей (Financial Action Task Force on Money Laundering – FATF), Спеціальним комітетом експертів Ради Європи з питань взаємної боротьби з відмиванням коштів та фінансування тероризму (MONEYVAL).

Законопроекти передбачають внесення змін до низки нормативно-правових актів України для згаданої гармонізації з європейськими стандартами, а саме зміни до Кодексу законів про працю України, Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України, законів України "Про банки і банківську діяльність", "Про Національний банк України", "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", "Про безоплатну правничу допомогу", "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань", "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки", "Про платіжні послуги", "Про страхування", "Про кредитні спілки", "Про правовий режим воєнного стану".

Щодо основних ключових положень законопроектів варто, зокрема, зазначити про запровадження нових механізмів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, – Реєстру рахунків та індивідуальних банківських сейфів фізичних осіб та Реєстру кінцевих бенефіціарних власників трастів або інших подібних правових утворень. Також положеннями законопроектів передбачені суттєві зміни у сфері AML/CFT, зокрема, розширення публічності інформації про порушення, посилення регуляторної дисципліни, збільшення штрафів тощо. Крім того, законопроектами запропоновано новацію у законодавстві України – поняття викривача (whistleblowers) у сфері AML/CFT, а також відповідними гарантіями захисту викривачів від можливих порушень їхніх прав, зокрема, від звільнення, дисциплінарних стягнень чи інших негативних заходів та зловживань.

Зміни, передбачені законопроектами, загалом спрямовані на виконання ключових критеріїв ЕРС для SEPA: посилення прозорості, ефективності фінансового моніторингу, захисту викривачів, публічності санкцій регулятора та створення централізованих реєстрів згаданих вище рахунків для кращого контролю та обміну інформацією.

Основна відмінність законопроекту 14327-1 від законопроекту 14327 полягає у пропозиціях щодо змін порядку призначення та звільнення керівника Державної служби фінансового моніторингу України. Так, зокрема, передбачені відповідні конкурсні механізми відбору кандидатів, засади діяльності конкурсної комісії, вимоги до кандидатів, оприлюднення заяв, повторні конкурси. Крім того, законопроектом 14327-1 запропоновані зміни щодо організації роботи Державної служби фінансового моніторингу України, зокрема, у частині оплати праці її службовців, а також положення щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання (аудиту) ефективності діяльності цього спеціально уповноваженого органу тощо.

Під час обговорення законопроектів на засіданні Комітету народними депутатами України – членами Комітету була висловлена підтримка окремим конструктивним положенням законопроекту 14327-1, спрямованим на посилення незалежності державного органу, відповідального за AML/CFT, запровадження механізмів збільшення його деполітизації, що відповідає рекомендаціям міжнародних партнерів.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило зауваження щодо обох законопроектів. Зауваження Управління стосуються доцільності вдосконалення законопроектів з метою їх узгодження з актами Європейського Союзу в контексті адаптації та законодавством України та узгодження із чинними законодавчими актами України. Зокрема, Управління, зокрема, вважає доцільним певні доопрацювання та вдосконалення положень щодо врегулювання ведення Реєстру рахунків та індивідуальних банківських сейфів фізичних осіб та Реєстру кінцевих бенефіціарних власників трастів або інших подібних правових утворень тощо. Серед іншого, Головне управління в обох випадках звертає увагу щодо доцільності додаткового обґрунтування відповідності обох законопроектів праву ЄС, наприклад, щодо уточнення строків та порядку оновлення відомостей про кінцевих бенефіціарних власників тощо. Щодо законопроекту 14327-1 Управління висловило додаткові зауваження та пропозиції щодо згаданих вище положень про призначення та звільнення керівника Державної служби фінансового моніторингу України.

Разом із тим, згідно з оцінкою Головного науково-експертного управління, зміни, запропоновані законопроектами, мають переважно технічний характер, а також не містять концептуальних і правових перешкод для їх прийняття у першому читанні.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету надав свої відповідні висновки, згідно з якими позиції щодо обох законопроектів є аналогічними, а саме: законопроекти матимуть опосередкований вплив на показники бюджету (можуть сприяти отриманню надходжень державного бюджету стосовно фінансової допомоги від міжнародних партнерів і призвести до збільшення доходів державного бюджету від штрафів та можуть потребувати додаткових видатків державного бюджету на реалізацію передбачених заходів залежно від практики застосування даних законодавчих ініціатив). У разі прийняття відповідних законів вони можуть набирати чинності згідно із законодавством.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу своїми відповідними висновками повідомив, що обидва законопроекти не суперечать міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації надав свій висновок до обох законопроектів, в якому висловив до них зауваження та пропозиції, зокрема, у частині положень щодо ведення реєстрів, передбачених законопроектами. Зазначеним висновком Комітет з питань цифрової трансформації рекомендував Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду обох законопроектів.

Міністерство фінансів України надало зауваження та пропозиції до законопроекту 14327-1 та не підтримало його. Міністерство юстиції України, Бюро економічної безпеки України надали зауваження та пропозиції до законопроекту 14327-1.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) надала зауваження до двох законопроектів. У висновках НКЦПФР зазначено, що обидва законопроекти спрямовані на приведення українського законодавства у відповідність до міжнародних стандартів FATF/MONEYVAL та критеріїв ЕРС, необхідних для подання заявки на вступ до SEPA. Разом із тим, наведено низку зауважень та пропозицій відповідно до компетенції НКЦПФР, спрямованих на вдосконалення положень обох законопроектів.

Обидва законопроекти були включені до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання відповідно до Постанови Верховної Ради України "Про порядок денний п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання" № 4775-IX від 10 лютого 2026 року.

Оскільки законопроекти 14327 та 14327-1 є альтернативними, то відповідно до частини першої статті 100 Регламенту Верховної Ради України, до них може бути застосована процедура, визначена згідно з частиною другою статті 110 Регламенту Верховної Ради України, що передбачає, що при розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати

Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами – членами цього комітету.

Пункт 1 частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" надає Комітету право при здійсненні законопроектної функції, зокрема, розробляти з власної ініціативи проекти законів з питань, що віднесені до предметів відання, з наступним внесенням їх на розгляд Верховної Ради членами Комітету за його рішенням.

На підставі наведеного обґрунтування Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики на засіданні 6 квітня 2026 року був розглянутий доопрацьований у Комітеті проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA).

Доопрацьований законопроект має таку саме мету, як і законопроекти 14327 і 14327-1 - приведення українського національного законодавства у відповідність до acquis ЄС та критеріїв ЕРС для приєднання України до SEPA. Разом із тим, доопрацьована версія законопроекту враховує значну частину згаданих у цьому висновку зауважень, є більш системною та посиленою в частині реалізації державної політики у сфері AML/CFT, наприклад, щодо захисту прав викривачів у даній сфері. Так, доопрацьований законопроект на заміну фрагментарним положенням передбачає більш цілісний та комплексний механізм зазначеного захисту, зокрема, повністю новий Розділ IX² "Захист викривачів у сфері запобігання та протидії" (статті 39 – 43) Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення". Серед інших положень запропоноване розгорнуте визначення викривача (з урахуванням третіх осіб, родичів, колишніх працівників, кандидатів на посади), чіткий перелік негативних заходів впливу, гарантії анонімності, конфіденційності, безоплатної правничої та психологічної допомоги, звільнення від відповідальності, а також окремо врегульовано права особи, щодо якої подано повідомлення. Наведене більшою мірою відповідає європейським стандартам щодо захисту прав викривачів у сфері AML/CFT, зокрема Директиві ЄС 2019/1937.

Доопрацьований законопроект деталізує правила функціонування реєстрів, уточнює вимоги до інформації щодо структури власності, вдосконалює механізм перевірки розбіжностей, а також має чіткіший графік запуску реєстрів та перехідних періодів. Таким чином, він може вважатися більш збалансованою законодавчою ініціативою в порівнянні із законопроектами №№ 14327 і 14327-1. У доопрацьований законопроект додано нові блоки із змінами до Закону України "Про державне регулювання ринків

капіталу та організованих товарних ринків" (щодо інформації про рахунки в цінних паперах), Закону України "Про депозитарну систему України" (щодо участі депозитарних установ у діяльності реєстру рахунків тощо), Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр" (щодо доступу Національного банку України до інформації з метою нагляду).

Крім зазначеного, окремо слід зауважити, що деякі положення законопроекту № 14327-1 щодо контролю за діяльністю спеціально уповноваженого органу були доопрацьовані та включені до доопрацьованого законопроекту. Так, наприклад, запропоновані доопрацьовані та вдосконалені механізми проведення зовнішнього незалежного оцінювання (аудиту) спеціально уповноваженого органу.

Окрему дискусію на засіданні Комітету викликали положення щодо спеціального доступу компетентних державних органів до інформації в реєстрах, передбачених законопроектом, та строки набрання законопроектом чинності. У зв'язку із цим, було запропоноване компромісне рішення щодо набрання відповідними положеннями щодо доступу до зазначеної інформації не раніше, ніж за шість місяців до вступу України до Європейського Союзу.

На підставі рішення, прийнятого Комітетом на засідання 6 квітня 2026 року, народними депутатами України – членами Комітету був внесений доопрацьований проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) (реєстр. № 14327-д від 06.04.2026).

В результаті проведення додаткових консультацій надійшли нові пропозиції народних депутатів України – членів Комітету щодо обмеження переліку органів державної влади, які мають право отримувати безпосередній доступ до інформації з Реєстру рахунків та індивідуальних банківських сейфів, до Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Бюро економічної безпеки України та Національного агентства з питань запобігання корупції.

З огляду на зазначене та керуючись частиною 2 статті 110 Регламенту Верховної Ради України, частиною п'ятою статті 44 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", Комітет в и р і ш и в:

1. Переглянути висновок Комітету від 6 квітня 2026 року (протокол № 217);

2. Підтримати редакцію доопрацьованого Комітетом проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA).

3. Доручити народним депутатам України – членам Комітету оформити даний законопроект відповідно до правил оформлення проектів законів, з дотриманням вимог законодавчої техніки, з урахуванням необхідних технікo-юридичних корегувань та в установленому порядку **внести на заміну** новий текст проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) **(реєстр. № 14327-д)**;

3. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) за результатами розгляду в першому читанні проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)**, поданий Комітетом на заміну як доопрацьований (реєстр. № 14327-д), прийняти за основу**.

2) доручити Комітету **доопрацювати законопроект відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України** з урахуванням пропозицій та зауважень, висловлених у висновках комітетів Верховної Ради України, структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України, міністерств, інших державних органів, пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, та внести доопрацьований законопроект на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

4. Співдоповідачем від Комітету щодо даних питань визначити заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народного депутата України Василевську-Смаглюк О.М.

Голова Комітету **Д. ГЕТМАНЦЕВ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гетманцев Данило Олександрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000440A310097A5DC00
Дійсний до: 12.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-32/03-2026/266653 від 10.11.2026
2392623